

SUDERINTA:

Mažeikių Vytauto Klovos mokyklos

Direktorė Vaida Mikalauskienė

2024 m. rugsėjo 2 d.

MAŽEIKIŲ VYTAUTO KLOVOS MUZIKOS MOKYKLOS

ANKSTYVOJO MUZIKINIO UGDYMO PROGRAMA 2024–2025 M. M.

Ankstyvojo muzikinio ugdymo programa įgyvendinama vadovaujantis šiais principais:

Žaismės – ugdymas siejamas su žaidimu, žaismingais metodais įvairinant ugdomąją veiklą, ugdymo(si) turinį, vertybių ugdymą; siekiama vaiko aktyvaus dalyvavimo, rodomos iniciatyvos, atskleidžiant vaikystės fenomeną, vaiko kultūrą, kartu skatinant žaisti vaizduote, kalba, kūnu, pojūčiais;

Sąveikos – ugdymas grindžiamas visų šio proceso dalyvių (vaiko, tėvų (globėjų), mokytojų ir kitų asmenų, dalyvaujančių vykdant ankstyvojo muzikinio ugdymo programą, sąveika;

Įtraukties – siekiama tenkinti vaikų grupės ir (arba) konkretaus vaiko individualius poreikius, tikslingai parenkant priemones ir (arba) ugdymo(si) metodus, individualizuojant ugdymo(si) turinį ir teikiant paramą;

Socialinio kultūrinio kryptingumo – ugdymas grindžiamas žmogiškosiomis, tautinėmis ir pilietinėmis vertybėmis, orientuotas į vaiko gyvenimui reikalingų socialinių kultūrinių kompetencijų plėtojimą, toleranciją ir daugiakultūriškumą;

Integralumo – siekiama vientiso fizinės, emocinės, socialinės ir pažinimo sričių plėtojimo, vadovaujantis visuminiu požiūriu į vaiką ir integraliu kompetencijų ugdymu;

Kontekstualumo – ugdymo(si) turinys glaudžiai siejamas su artimiausia vaiko aplinka, socialiniais kultūriniais jos pokyčiais, siekiama, kad ugdymo patirtys vaikui būtų prasmingos, aktualios ir įdomios.

Programos tikslas – sudaryti sąlygas skleisti vaikų asmenybėms, patirti muzikavimo džiaugsmą ir estetinę nuostabą, atsižvelgiant į kiekvieno individualumą ir prigimtines galias ugdyti jų bendruosius kognityvinius ir muzikinius gebėjimus, suteikti elementarius muzikinio raštingumo ir kompetencijų pradmenis.

Bendrieji ugdymo uždaviniai:

- puoselės savo įgimtą muzikalumą, ugdysis muzikavimo, kūrybos ir muzikos supratimo gebėjimus;
- muzikuodami drauge ir po vieną susipažins su įvairiais vokaliniais ir instrumentiniais garso išgavimo būdais;
- išbandys įvairias muzikinės raiškos priemones, nagrinės muzikinės kalbos savybes, įgis muzikinio raštingumo pradmenis;
- susipažins su muzikos reiškinių, muzikos žanrų ir formų įvairove, mokysis juos vertinti;
- muzikos įspūdį ir patyrimą išreikš įvairiais būdais;
- dalyvaus mokyklos, šeimos ir bendruomenės muzikiniame gyvenime.

Programos turinys:

Ankstyvojo neformaliojo muzikinio ugdymo muzikos pažinimą sudaro 4 veiklos: balso intonavimo įgūdžių įvaldymas, ritmo pojūčio lavinimas, muzikos klausymas, muzikos atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.

Vaikui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių, sudaromos sąlygos ugdytis pagal jo gebėjimus ir galias; ankstyvojo muzikinio ugdymo mokytojos, vaiko tėvai (globėjai), kiti artimieji teikia reikiamą pagalbą, stiprindami vaiko motyvaciją ugdytis, tobulėti, plėtoti kompetencijas, sumažinti, įveikti arba kompensuoti ugdymo procese kylančius sunkumus.

Įgyvendinant Programą ugdomos šios kompetencijos: pažinimo, kūrybiškumo, komunikavimo, skaitmeninė, pilietiškumo, socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos, kultūrinė. Jos pateiktos pagal kompetencijos ugdymo intensyvumą.

Komunikavimo kompetencija: kasdienėse situacijose (grupėje, namie, išvykose ir kt.), naudodami verbalines ir neverbalines komunikavimo priemones (žodžius, garsus, vaizdus, skaitmenines priemones ir kt.), vaikai ugdomi gebėjimus suprasti, surasti, pritaikyti ir perteikti kitiems informaciją. Visose ugdymo srityse vaikai plėtoja savo žodyną.

Kultūrinė kompetencija: per patirtines kultūrinės veiklas vaikai išbando kūrėjo, atlikėjo, kultūros stebėtojo ir vartotojo vaidmenis. Žaisdami, tyrinėdami, dalyvaudami kultūrinuose renginiuose, vaikai suvokia etninę kultūrą, perima pagrindinių Lietuvos valstybinių švenčių tradicijas, jas pritaiko ir puoselėja artimoje aplinkoje. Susipažįsta su kai kurių Lietuvos autorių bei atlikėjų kūryba,

Kūrybiškumo kompetencija: dalyvaudami atvirose, įtraukiančiose kūrybinėse-projektinėse veiklose vaikai ugdomi kūrybiškumo kompetenciją ir kūrybinį mąstymą. Klausinėdami, dalindamiesi savo sumanymais, žinojimu, talentais įgyvendina idėjas, savaip interpretuoja reiškinius ir įvykius, modeliuoja, fantazuoja, kuria. Dalyvaudami generuojant ir įgyvendinant jiems aktualias idėjas, skirtingais būdais išbandydami kūrybinės veiklos priemones vaikai tyrinėja artimosios aplinkos objektus bei reiškinius, sukaupta patirtimi dalinasi su kitais. Kurdami, koreguodami savo sumanymus išbando muzikos instrumentus ir kitus garso šaltinius, judesius bei vaidybinius elementus, kurie skatina improvizuoti, akomponuoti ir komponuoti; kelia klausimus, dalinasi savo meniniais sumanymais artimoje aplinkoje, švietimo įstaigoje ir svarsto, kaip įgytą meninę patirtį panaudoti už jos ribų. Vadovaudami žaidimui ar veiklai, siūlo taisyklių pakeitimus. Tardamiesi, reflektuodami užbaigia pradėtą kūrybinį darbą, svarstydami, kas pavyko, o kas sekėsi sunkiau, jį tobulina, dalinasi išpūdziais apie tai, kaip ir kokių nuoseklumu atliko veiksmus, kūrybos rezultatus pristato pasirinktu arba pasiūlytu būdu, pasidžiaugia savo ir kitų sugalvotu sprendimu, atradimu.

Pažinimo kompetencija: natūraliai smalsaudami, dalyvaudami organizuotose veiklose, vaikai tiesiogiai stebi, tyrinėja artimiausią aplinką, kartu su kitais skiria, lygina, grupuoja, analizuoja muzikinio ugdymo daiktus ir reiškinius pagal jiems būdingus lengvai pastebimus požymius, mokosi juos apibūdinti. Žaisdami, tyrinėdami sieja muzikos garsus su jų simboliais. Spausdintinėmis raidėmis užrašo paprastesnius ar dažnai matomus žodžius, savo vardą. Kuria trumpas muzikines frazes, atkartoja ritminius darinius. Vaikai pažįsta save ir kitus, tyrinėja savo kūno galimybes.

Pilietiškumo kompetencija: aptardami gyvenimiškas situacijas, vaikai skiria pilietišką ir nepilietišką, tinkamą ir netinkamą elgesį, aptaria svarbiausius susitarimus, elgesio taisykles ir jų laikosi. Bendradarbiauja su kitais bendrose veiklose, paiso savo ir kitų poreikių, stengiasi gerbti kito nuomonę, ieško visiems tinkamo sprendimo, puoselėja vertybes (pagarbą, draugystę ir pan.). Kartu su kitais ruošiasi ir dalyvauja kūrybinuose projektuose, koncertuose.

Ugdymo procese taikomi aktyvūs, žaidimais grįsti metodai, palaikantys vaikų dėmesį ir motyvaciją, amžiaus tarpsnį atitinkantys pamokos organizavimo būdai.

2 metų vaikų ugdymo gairės:

- Su vaikais klausytis įvairių stilių muzikos (etninės, klasikinės, džiazo, roko ir kt.) bei sudaryti muzikinę aplinką, kurioje vaikas galėtų išgirsti įvairius aplinkinio pasaulio garsus.
- Dainuoti su vaiku trumpas, nesudėtingas, pasikartojančio teksto daineles, niūniuoti, kalbėti vieno aukščio tonu atskirus garsus ar žodžius.
- Parinkti įvairios muzikos ir garsų, skatinant vaikus judėti – klasikinę, gamtos garsus (lietaus, jūros, upelio čiurlenimo, paukščių balsų, ugnies traškėjimo), tylą. Judant su vaikais išgauti kūno perkusijos garsus (plekšnoti per šlaunis, pilvą, skruostus, barbenti pirštais į grindis ar kt.).
- Suteikti vaikams pakankamai laiko tyrinėti įvairius judesius, žaidinti juos, naudojant plaštakų, galvos judesius, kykavimus.
- Sudaryti galimybes kartu su vaiku groti vaikiškais skambančiais žaislais, barškučiais, parūpinti medinių, plastmasinių žaislų, su kuriais vaikas galėtų veikti.
- Žaidžiant su vaikais reikšti savo jausmus, norus, rodyti judesius ir veiksmus. Kalbėti maloniomis, linksmomis intonacijomis, skatinti mėgdžioti veiksmus ir intonacijas.
- Vedžiodant žaislą, kartoninę figūrėlę, parodyti, kaip galima veikti, skatinti vaiką pamėgdžioti ir atrasti savų veikimo būdų.
- Kartoti tuos pačius veiksmus, žodžius, balso intonacijas.

Pasiekimai:

- Įdėmiai klausosi muzikos ir aplinkos garsų, spontaniškai žaidžia balso intonacijomis, rankų ir kojų judesiais mėgdžioja žaidinimų judesius, suaugusiųjų balso intonacijas, muzikos garsus, dviejų–trijų garsų melodijas ar daineles. Skambant muzikai ritmiškai ploja, trepsi, tūpčioja, barškina, stuksena koku nors daiktu.
- Žaidžiant sūpavimo, kykavimo, jodinimo, kutenimo, pirštukų žaidimus bei žaidinimus mėgdžioja įvairias išgirstas intonacijas, parodytus veiksmus. Įvairius jausmus, norus rodo judesiais ir veiksmais (pamojuoja, apkabina).

3 metų vaikų ugdymo gairės:

- Klausyti su vaikais dainelių apie paukščius, žvėris, gamtos reiškinius ar trumpų instrumentinės muzikos kūrinėlių
- Dainuoti su vaikais įvairaus turinio dainas, imituojant jų tekstą judesiais.
- Žaisti muzikinius žaidimus, eiti ratelius, tekstą imituojant judesiais. Skatinti judėti pagal muziką einant, bėgant, apsisukant.
- Aprūpinti vaikus nesudėtingais vaikiškais muzikos instrumentais (ritminėmis lazdelėmis, būgneliais, barškučiais, varpeliais, mediniais šaukštais ir kt.), daiktais ir kartu su vaikais groti ritminiais muzikos instrumentais, klausytis jų skleidžiamų garsų. Tyrinėti instrumentų ir daiktų garsines galimybes, duodant vaikams laiko tyrinėti.
- Sudaryti sąlygas ir skatinti vaikus kurti, dainuojant apie tai, ką jie veikia, žaidžia, mato, girdi.

- Parūpinti įvairių žaislų, leisti jais naudotis. Gerėtis vaikų žaidimu. Žaidžiant drauge, reikšti įvairias emocijas, skatinti vaikus pasakoti, ką jie daro: važiuodami mašina linksmi kalba, pasakoja, ką mato, kur važiuoja, kas atsitinka.
- Skatinti vaikus įsijausti į veikėjus, siužetą: pabūti kaip aguonėlės, augti drąsiai, linksmi, gražiai. Rodyti vaikams veiksmus ir leisti improvizuoti, reikšti tokias emocijas, kokios tuo metu kyla.

Pasiekimai:

- Emocingai atliepia klausomus kūrinius (vaikiškas dainas, instrumentinius kūrinius) – šypsosi, džiaugiasi, ploja, trepsi, sėdėdamas sūpuoja kojas ar pan.
- Vienas ir kartu su kitais dainuoja 2–4 garsų daineles, palydėdamas jas judesiais.
- Drauge su pedagogu žaidžia muzikinius žaidimus, jų tekstą imituoja rankų, kūno judesiais (žingsniuoja, bėga, apsisuka).
- Apžiūrinėja, tyrinėja ritminius muzikos instrumentus ir jais ritmiškai groja kartu su pedagogu.
- Kuria, dainuoja vieno aukščio tonu savitus žodžius, ritmuoja vaikiškais instrumentais ir daiktais.
- Žaisdamas su daiktu ar žaislu atlieka matytus veiksmus, judesius. Įvairiai intonuodamas kalba apie tai, ką daro. Mėgdžioja šeimos narių kalbą, veiksmus. Muzikiniuose rateliuose judesiais, veiksmais vaizduoja siužeto elementus, reiškia savaime kilusias emocijas.

4 metų vaikų ugdymo gairės:

- Klausytis su vaikais muzikos kūrinių, gamtos garsų ir juos tyrinėti pasikalbant, pasakojant, aptariant.
- Dainuoti su vaikais trumpas, aiškaus ritmo, siauro diapazono liaudies bei originalios kūrybos dainas, jas imituoti judesiais.
- Sudaryti galimybę vaikams žaisti muzikinius žaidimus, eiti ratelius atliekant nesudėtingus judesius – eiti, bėgti rateliu, sukstis po vieną ir už parankių, mojuoti, ploti ir t. t.
- Pasirūpinti, kad vaikams netrūktų įvairių vaikiškų muzikos instrumentų groti bei jų garsams tyrinėti. Padedant tėvams, atnešti į grupę įvairių medžiagų iš gamtos (pvz., akmenukų, kankorėžių, gilių, šakelių ir kt.) ar buities atliekų daiktų (pvz., tuščių buteliukų, dėžučių, ričių, tūtelių ir kt.) ir kartu su vaikais pasigaminti namų darbo muzikos instrumentų.
- Skatinti vaikus improvizuoti, kurti balsu ir judesiais melodinius motyvus savo vardui, žodžiams. Pastebėti ir įvertinti vaikų bandymus kurta savo dainas, ritmus, melodijas, pasiūlyti spontaniškai kurti patiems.
- Drauge su vaiku eiti ratelius, parodyti judesių, veiksmų, paaiškinti, kas jais vaizduojama, skatinti juos kartoti laisvai, savaip. Nekoreguoti vaiko emocinės raiškos (nereikalauti iš vaiko tam tikros emocinės išraiškos). Nelyginti vaiko išraiškos su kito vaiko ar vaikų. Džiaugtis kiekvieno vaiko pastangomis, atradimais. Mokyti pabaigus žaisti nusilenkti.

Pasiekimai:

- Klausydamasis ir tyrinėdamas gamtos garsus, trumpus vokalinius ir instrumentinius kūrinčius, judesiais emociškai atliepia jų nuotaiką, tempą bei keliais žodžiais juos apibūdina.
- Kartu su kitais dainuoja trumpas, aiškus ritmo, siauro diapazono, laipsniškos melodinės slinkties autorines ir liaudies dainas. Dainavimą palydi ritmiškais judesiais.
- Tyrinėja savo balso galimybes (dainuoja garsiai, tyliai, aukštai, žemai, greičiau, lėčiau).
- Žaidžia įvairių tautų muzikinius žaidimus, atlikdamas kelis nesudėtingus judesius: eina, bėga rateliu, trepsi, ploja, mojuoja, sukasi po vieną ir už parankių.
- Tyrinėja garso išgavimo būdus kūno, gamtos, įvairiais muzikos instrumentais, jais ritmiškai pritaria suaugusiojo grojimui.
- Improvizuoja skanduodamas, plodamas, trepsėdamas, stuksendamas, spontaniškai kuria ritminius, melodinius motyvus savo vardui, žodžiams.
- Muzikiniuose rateliuose kuria ar savaip perteikia kelis veikėją vaizduojančius judesius, veiksmus, spontaniškai reiškia emocijas.

5-6 metų vaikų ugdymo gairės:

- Ugdyti taisyklingą, stabilumo suteikiančią kūno laikyseną dainavimui. Naudoti įvairius kūno apšilimo pratimus, žaidimus (žiovauti, pasitempti, masažuoti) bei pasiruošti dainavimui (atlikti pratimus – žaidimus lūpoms, liežuviui, skruostams).
- Mėgdžiodamas traukinį, sireną, raketą ar gamtos garsus, taisyklingai kvėpuoti, naudoti diafragmą, ir plėsti diapazoną. Išbandyti ir tyrinėti savo balso tembro galimybes, lavinti artikuliaciją, intonaciją per skaičiuotes, skandutes, imitacijas ir improvizacijas.
- Groti įvairiais prieinamais ar paties pasigamintais muzikos instrumentais lavinti motoriką. Ritmuoti mušamaisiais instrumentais bei kūno perkusija.
- Išbandyti dainavimą bei muzikavimą pavieniui, porose ar grupėse. Aptarti šios veiklos skirtumus, derinimosi ir bendradarbiavimo būtinybę.
- Atsakingai ir saugiai elgtis su muzikos instrumentais bei kitomis priemonėmis. Suprojektuoti ir konstruoti muzikos instrumentus iš įvairiausių aplinkoje esančių daiktų (net ir atliekų).
- Improvizuoti ir komponuoti trumpus muzikos kūrinėlius naudojant savadarbius ar grupėje esančius muzikos instrumentus.
- Kurti judesius ir juos perkelti į ritminę ar melodinę muzikinę medžiagą. Kurti spontaniškas dainas, ypač atliekant kitas, su muzika nesusijusias veiklas. Kurti garsinius fonus pasakoms, eilėraščiams, filmukams, teatro etiudams ir pan.
- Klausytis gamtos bei žmonių sukurtų garsų iš aplinkos ir mokytis juos suvokti bei apibūdinti kaip muzikinę kalbą, aptariant jų skambesį bei kuriamą nuotaiką.
- Išbandyti ir kurti garsus, vartodamas balsą (įvairaus tembro), kūną, instrumentus, kompiuterines priemones ir kasdienes objektus. Bandant muzikos raiškos priemones mokytis, kad ne vien garsai, bet ir tyla yra svarbi muzikos dalis.
- Žaidimų ir kitų veiklų metu mokytis dalytis vaidmenimis, priemonėmis, daiktais, kurie naudojami naratyviniame žaidime, etude ar spektaklyje.
- Stebėti aplinką, tai, kas vyksta gamtos ir žmonių gyvenime, grupės aplinkoje ir aktualius pastebėjimus imituoti, inscenizuoti.

Pasiekimai:

- Vienas, poroje ir grupėje, dažnai derindamasis prie kitų vaikų tembro, tempo, garsumo, ritmo ar judesių išmoksta dainų, žaidimų, ratelių, šokių; savaip pavaizduoja įvairius įsivaizduotus bei tikrus veikėjus.
- Žaisdamas, tyrinėdamas, improvizuodamas, kurdamas išbando ir naudoja pasigamintus arba dažniausiai prieinamus ir lengvai valdomus muzikos instrumentus, kūno perkusijos garsus bei balso galimybes. Panaudoja išmokus ritmikos bei melodinius darinius savo kūryboje ir pagrindžia savo pasirinkimą. Kuria garsinius fonus.
- Per savo ar kitų inicijuotus teatrinis žaidimus išbando ir pritaiko įvairius paties sugalvotus ar parodytus judesius, veido išraiškas bei balso galimybes pavaizduojant skirtingus atliekamo kūrinio įvykius, veikėjus, jų emocijas ir jausmus..
- Žaisdamas, tyrinėdamas, improvizuodamas skiria ir palygina muzikinius kontrastus (aukštai, žemai; garsiai, tyliai; ilgas, trumpas; tas pats, skirtingas; linksmas, liūdnas) bei paaiškina kai kurias dažniausiai vartojamas muzikines sąvokas klausant, kuriant ir atliekant įvairius muzikos kūrinius.
- Dalijasi išpūdžiais, užduoda klausimus ir teikia pastebėjimus apie matytus koncertus, spektaklius, parodas, pavienius meno kūrinius ar bendraamžių raišką. Sulaukęs kitų (pvz., draugų, mokytojo) grįžtamojo ryšio tobulina savo muzikines, kinestetines, vaizduojamojo meno ar vaidybines idėjas.
- Nusako, kur ir kada girdi muziką
- Žaisdamas, tyrinėdamas, bendradarbiaudamas aptaria savo meninius pasirinkimus (pvz., kokios muzikos klausytis, kokias medijas rinktis, kaip dekoruoti savo aplinką, kokius spektaklius pamatyti ir kt.).
- Muzikine raiška prisideda prie ugdymo įstaigos ir savo aplinkos kultūrinio gyvenimo, pagal savo galimybes bendrauja su ugdymo įstaigos svečiais – menininkais.
- Žaisdamas, tyrinėdamas, bendradarbiaudamas pasiūlo, kaip savo artimoje ar kitoje aplinkoje už ugdymo įstaigos ribų panaudoti ir plėtoti patirtas ar sukurtas muzikines idėjas

Programa parengta vadovaujantis LR Švietimo ir mokslo ministerijos ikimokyklinio ugdymo metodinėmis rekomendacijomis ir priešmokyklinio ugdymo bendrąja programa.

Programą parengė:

Mokytoja metodininkė

Natalija Burbienė

Vyr. mokytoja

Justina Mišeikienė

Vyr. mokytoja

Jurgita Kungienė